OPINII: Andrei Plesu

Tutuiala

Aparut in ziua de Joi, Februarie 19, 2004

Tutuiala e la moda. E semnul cordialitatii de gasca, al democratiei victorioase, al sociabilitatii “americane “. De vreme ce “you” e si “tu” si “dumneavoastra”, e musai sa profitam si sa ne tututim.

Dovedim astfel ca suntem “bransati”, actuali, globalizati. Nu avem prejudecati, nu umblam cu discriminari si cu fasoane. Ne tutuim. Suntem de-o teapa. Prieteni. Ne-am nascut ieri. E perfect normal ca un reporter de televiziune sa mearga cu microfonul pe strada si sa-i tutuiasca pe trecatorii cu care vrea sa stea de vorba, desi ii vede pentru prima oara. E normal ca profesorul universitar sa-si tutuiasca studentii. E normal ca politicianul furios sa-si ia adversarii “la per tu”. E normal ca pe plaja, la discoteca, la emisiunile de divertisment, toata lumea sa tutuiasca pe toata lumea. In aceste conditii, a folosi brusc apelativul “Dumneavoastra” devine injurios. “Dumneavoastra “ se spune numai in bascalie, numai cand vrei sa-ti exprimi antipatia, neincrederea, dispretul. “Normala” e doar tutuiala. Dar si ea are, de fapt, subterane complexe.

Exista tutuiala “macho”, a masculului batos fata de fetite fragede sau demimondene interlope. (Imi amintesc de modul inadmisibil in care dl Radu Moraru o tutuia pe invitata sa Cicciolina, ca si cum ar fi agatat-o dupa colt). Exista tutuiala “de platou”, prin care moderatorul-satrap sau moderatorul-vedeta isi etaleaza autoritatea, tutuiala politieneasca, a agentului de circulatie care te trage de urechi, tutuiala prin care seful isi domina subalternii, tutuiala rutiera cu care se incondeiaza reciproc soferii isterici, tutuiala uzurpatoare, prin care naturile subalterne vor sa se insinueze in lumea buna (dl

Emil Constantinescu spunandu-i “Vaclav” lui Havel), tutuiala razboinica (“boule”), ironic-protectoare (“draguta...”), sau tovaraseasca (“mai, draga”). De la obraznicie la nesimtire, de la proasta crestere la dezinhibitie primara, de la aroganta la egalitarism, tutuiala acopera un larg spectru al patologiei sociale. In mod paradoxal, ea isi submineaza propria legitimitate: cand te

poti tutui cu oricine, cand tutuiala devine o deprindere curenta, prestigiul si miracolul tandru sau camaraderesc al lui “tu” se degradeaza. In mod normal, la “tu” trebuie sa ajungi; printro delicata chimie a afectelor, printr-un rabdator spor de incredere si printr-o reciproc consimtita afinitate. “Tu” este un mod de a reformula - in conditii de intimitate - institutia respectului. Dimpotriva, inflatia tutuielii instituie indiferenta, stereotipia, griul. Spatiul dintre oameni devine monoton, ierarhiile se sterg, nuantele sufletesti ale comunicarii devin irelevante. Tutuiala reduce totul la orizontala. In aparenta, ea face dialogul mai direct, in realitate, il saraceste.

Din cand in cand, mi se pare ca o multime din relele cotidiane sunt rezultatul unei proaste administrari a tutuielii, efectul exceselor ei. Guvernantii ii tutuiesc cu autoritara nonsalanta pe gazetari, gazetarii ii tutuiesc sprintar pe guvernanti, ministrii tutuiesc institutiile, institutiile ii tutuiesc pe cetateni, cetatenii se tutuiesc intre ei si toti laolalta ne tutuim cu Europa. Diferentele, demnitatile, eticheta, protocolul - sunt demodate. Ne scufundam in omogenitatea lui “tu”, iar “tu” evolueaza semantic spre “nimeni”. Nu ne-ar strica un pic de staif. Nu ne-ar prinde rau o scurta epidemie de politete.